

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu:

Podstawy teoretyczne biologii

2. Kod zajęć/przedmiotu:

3. Rodzaj zajęć/przedmiotu (obowiązkowy lub fakultatywny): obowiązkowy

4. Kierunek studiów: Biologia, specjalność nauczanie biologii i przyrody; studia stacjonarne

5. Poziom studiów (I lub II stopień, jednolite studia magisterskie): I stopień

6. Profil studiów (ogólnoakademicki / praktyczny): praktyczny

7. Rok studiów (jeśli obowiązuje): I

8. Rodzaje zajęć i liczba godzin (np.: 15 h W, 30 h ĆW):

Wykłady: 30 godzin

9. Liczba punktów ECTS: 3

10. Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia

prof. dr hab. Przemysław Wojtaszek, przemow@amu.edu.pl

prof. UAM dr hab. Anna Skoracka, skoracka@amu.edu.pl

prof. dr hab. Marlena Lembicz, lembicz@amu.edu.pl

11. Język wykładowy: polski

12. Zajęcia/przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie): nie

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu

1. Przedstawienie spójnej podstawy teoretycznej nauk biologicznych.
2. Zapoznanie z etapami poznania naukowego i podstawowymi postulatami metodologicznymi obowiązującymi w naukach przyrodniczych.
3. Wykazanie, że rozwój nauk biologicznych wymaga wykorzystania zdobyczy teoretycznych, doświadczalnych oraz narzędzi pokrewnych nauk przyrodniczych i ścisłych, w szczególności matematyki, fizyki i chemii.
4. Przekazanie wiedzy o wybranych teoriach wyjaśniających zjawiska i procesy biologiczne na wszystkich poziomach organizacji życia.
5. Zapoznanie z różnymi podejściami metodologicznymi wykorzystywanymi w naukach biologicznych.
6. WYROBIEŃCIE umiejętności identyfikacji kluczowych zjawisk i procesów oraz ich opisu z użyciem podstawowych teorii biologicznych i kontekstu empirycznego.
7. Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia i dostarczanie inspiracji do odkrywania wzorców przyrodniczych.

2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują)
Znajomość matematyki, fizyki, chemii, biologii na poziomie szkoły ponadpodstawowej.

3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów

Symbol EU dla przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
Efekt_01	zna i rozumie wybrane pojęcia metodologii nauk przyrodniczych	K_U07
Efekt_02	zna i rozumie różne definicje życia, wykorzystujące zróżnicowane podstawy teoretyczne	K_W18
Efekt_03	zna i rozumie przykłady emergencji właściwości wynikające ze złożoności zjawisk i procesów biologicznych	K_W02, K_W13
Efekt_04	potrafi opisać wpływ sił fizycznych na strukturę i funkcjonowanie życia	K_W02, K_W09, K_U07, K_W10
Efekt_05	wymienia najważniejsze poziomy hierarchicznej organizacji życia	K_W18
Efekt_06	określa najważniejsze założenia teorii komórkowej i porównuje z założeniami teorii organizmalnej	K_W08

Efekt_07	charakteryzuje poszczególne etapy przepływu informacji genetycznej	K_W05, K_W07
Efekt_08	wskazuje najważniejsze reguły rządzące rozwojem organizmów	K_W07, K_W09, K_W11
Efekt_09	zna i rozumie znaczenie procesu symbiozy w ewolucji	K_W11
Efekt_10	zna i wymienia najważniejsze strategie życiowe organizmów	K_W10, K_W13, K_W01
Efekt_11	zna i rozumie termodynamiczne podstawy funkcjonowania ekosystemów	K_W02, K_W10, K_W13
Efekt_12	zna i rozumie najważniejsze koncepcje teorii ewolucji	K_W17
Efekt_13	potrafi przeanalizować ewolucję biologiczną i kulturową w kontekście teorii super-organizmu	K_W18, K_W11

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla przedmiotu

Treści programowe dla przedmiotu	Symbol EU dla przedmiotu
Podstawy metodologii pracy naukowej (pojęcia: teoria naukowa, hipoteza, stawianie i testowanie hipotez jako proces tworzenia nauki, fakt, paradygmat, twierdzenie, model)	Efekt_01
Poznanie świata żywego z perspektywy historycznej	Efekt_01, Efekt_02, Efekt_03
Teoretyczne podstawy nauk biologicznych a definicja życia	Efekt_02
Matematyczne podłoże opisu zjawisk biologicznych (m.in. geometria, symetrie, zbiory)	Efekt_02, Efekt_03, Efekt_04
Świat żywy w okowach fizyki (podstawy termodynamiki, wpływ sił fizycznych na strukturę i funkcjonowanie organizmów)	Efekt_03, Efekt_04
Teoria złożoności	Efekt_03, Efekt_05
Koncepcja hierarchii i teoria hierarchicznej organizacji życia	Efekt_03, Efekt_05
Teoria komórkowa i organizmalna (różnice, podobieństwa, przypadki graniczne)	Efekt_03, Efekt_05, Efekt_06
Podstawowy dogmat biologii molekularnej	Efekt_05, Efekt_07
Elementy teorii biologii rozwoju	Efekt_07, Efekt_08
Teoria endosymbiotyczna a ewolucyjne innowacje organizmów (rozwiązania metaboliczne, morfologiczne, ekologiczne, powstanie organizmów eukariotycznych)	Efekt_09
Wykorzystanie teorii gier do objaśnienia strategii życia organizmów	Efekt_10, Efekt_04
Funkcjonowanie ekosystemów (struktura troficzna, modele ekosystemów, stabilność ekosystemów i równowaga w przyrodzie, eksploatacja systemów, trwałość biosfery)	Efekt_11
Teoria super-organizmu (organizmy klonalne, organizmy kolonijne, społeczeństwo jako super organizm, biocenoza i biosfera jako super organizm)	Efekt_13
Teoria ewolucji (Darwinizm, dobór naturalny, Hipoteza Czerwonej Królowej, specjacja, teoria klasyfikacji, teoria bioróżnorodności i biogeografii)	Efekt_12

5. Zalecana literatura

Wydawnictwa książkowe (wybrane fragmenty wskazane przez prowadzącego)

1. January Weiner: Życie i Ewolucja Biosfery, PWN, Warszawa, 1999.
2. Wojtaszek, Woźny, Ratajczak (red.): Biologia komórki roślinnej, tom I i II, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2006, 2007.
3. Douglas J. Futuyma: Ewolucja, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa, 2008.
4. Łomnicki A.: Ekologia Ewolucyjna, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2012

Artykuły w czasopismach.

- 1.: konspekty prowadzących,

6. Informacja o tym, gdzie można zapoznać się z materiałami do zajęć, instrukcjami do laboratorium, itp.

Portfolio														
-----------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem	30
Praca własna studenta:	
Przygotowanie do zajęć	20
Czytanie wskazanej literatury	20
Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	10
Przygotowanie projektu	
Przygotowanie pracy semestralnej	
Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10
SUMA GODZIN	90
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	3

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM

- bardzo dobry (bdb; 5,0):** znakomita wiedza o wybranych teoriach wyjaśniających zjawiska i procesy biologiczne na wszystkich poziomach organizacji życia oraz o podstawowych postulatach metodologicznych obowiązujących w naukach przyrodniczych; znakomita umiejętność identyfikacji kluczowych zjawisk i procesów oraz ich opisu z użyciem podstawowych teorii biologicznych i kontekstu empirycznego; znakomita umiejętność krytycznego myślenia i opisywania wzorców przyrodniczych w kompleksowy sposób z wykorzystaniem teorii pokrewnych nauk przyrodniczych
- dobry plus (+db; 4,5):** bardzo dobra wiedza o wybranych teoriach wyjaśniających zjawiska i procesy biologiczne na wszystkich poziomach organizacji życia oraz o podstawowych postulatach metodologicznych obowiązujących w naukach przyrodniczych; bardzo dobra umiejętność identyfikacji kluczowych zjawisk i procesów oraz ich opisu z użyciem podstawowych teorii biologicznych i kontekstu empirycznego; bardzo dobra umiejętność krytycznego myślenia i opisywania wzorców przyrodniczych w kompleksowy sposób z wykorzystaniem teorii pokrewnych nauk przyrodniczych
- dobry (db; 4,0):** dobra wiedza o wybranych teoriach wyjaśniających zjawiska i procesy biologiczne na wszystkich poziomach organizacji życia oraz o podstawowych postulatach metodologicznych obowiązujących w naukach przyrodniczych; dobra umiejętność identyfikacji kluczowych zjawisk i procesów oraz ich opisu z użyciem podstawowych teorii biologicznych i kontekstu empirycznego; dobra umiejętność krytycznego myślenia i opisywania wzorców przyrodniczych w kompleksowy sposób z wykorzystaniem teorii pokrewnych nauk przyrodniczych
- dostateczny plus (+dst; 3,5):** wiedza o wybranych teoriach wyjaśniających zjawiska i procesy biologiczne na wszystkich poziomach organizacji życia oraz o podstawowych postulatach metodologicznych obowiązujących w naukach przyrodniczych; umiejętność identyfikacji kluczowych zjawisk i procesów oraz ich opisu z użyciem podstawowych teorii biologicznych i kontekstu empirycznego; umiejętność krytycznego myślenia i opisywania wzorców przyrodniczych w kompleksowy sposób z wykorzystaniem teorii pokrewnych nauk przyrodniczych - ale ze znacznymi niedociągnięciami
- dostateczny (dst; 3,0):** wiedza o wybranych teoriach wyjaśniających zjawiska i procesy biologiczne na wszystkich poziomach organizacji życia oraz o podstawowych postulatach metodologicznych obowiązujących w naukach przyrodniczych; umiejętność identyfikacji kluczowych zjawisk i procesów oraz ich opisu z użyciem podstawowych teorii biologicznych i kontekstu empirycznego; umiejętność krytycznego myślenia i opisywania wzorców przyrodniczych w kompleksowy sposób z wykorzystaniem teorii pokrewnych nauk przyrodniczych - ale ze licznymi błędami
- niedostateczny (ndst; 2,0):** niewystarczająca wiedza o wybranych teoriach wyjaśniających zjawiska i procesy biologiczne na wszystkich poziomach organizacji życia oraz o podstawowych postulatach metodologicznych obowiązujących w naukach przyrodniczych; brak umiejętności identyfikacji kluczowych zjawisk i procesów oraz ich opisu z użyciem podstawowych teorii biologicznych i kontekstu

empirycznego; brak umiejętności krytycznego myślenia i opisywania wzorców przyrodniczych w kompleksowy sposób z wykorzystaniem teorii pokrewnych nauk przyrodniczych